Suvestinė redakcija nuo 2016-01-01 iki 2018-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. 87-3462, i. k. 1081010ISTA00X-1702

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO ĮSTATYMAS

2008 m. liepos 15 d. Nr. X-1702
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato pagrindines civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo sąlygas ir jo taikymo teisines pasekmes.

2. Šis įstatymas taikomas neteisminiam ir teisminiam civilinių ginčų taikinamajam tarpininkavimui, išskyrus dėl tokių civilinių teisių ir pareigų iškilusius ginčus, dėl kurių sudarytos taikos sutartys pagal įstatymus laikomos negaliojančiomis. Šis įstatymas netaikomas bylą nagrinėjančio teisėjo vykdomam taikinimui teismo proceso metu.

3. Šis įstatymas taikomas nacionaliniams ir tarptautiniams civiliniams ginčams spręsti.

4. *Neteko galios nuo 2016-01-01*

Straipsnio dalies naikinimas:
Nr. XII-2085, 2015-11-26, paskelbta TAR 2015-12-03, i. k. 2015-19288

5. Šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio įstatymo priede.

6. Kiti teisės aktai gali numatyti civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo ypatumus atskirų kategorijų ginčuose.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Civilinio ginčo šalis** (toliau – **ginčo šalis**) – ginče dalyvaujantis asmuo, kurio teisėms ir pareigoms turi įtakos ginčo išsprendimas.

2. **Civilinis ginčas** (toliau – **ginčas**) – ginčas, kuris yra ar gali būti nagrinėjamas civilinio proceso tvarka bendrosios kompetencijos teisme.

3. **Civilinių ginčų taikinamasis tarpininkavimas (mediacija)** (toliau – **taikinamasis tarpininkavimas**) – civilinių ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli civilinių ginčų taikinimo tarpininkai (mediatoriai) padeda civilinio ginčo šalims taikiai spręsti ginčą.

4. **Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo administravimo paslaugas teikianti institucija** (toliau – **taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratorius**) – viešasis arba privatusis juridinis asmuo, kuris rekomenduoja ar skiria taikinimo tarpininkus, siūlo ar nustato taikinamojo tarpininkavimo taisykles, administruoja taikinamojo tarpininkavimo išlaidas, suteikia patalpas, kuriose atliekama ši procedūra, ir (arba) teikia kitas su taikinamuoju tarpininkavimu susijusias paslaugas.

5. **Civilinių ginčų taikinimo tarpininkas (mediatorius)** (toliau – **taikinimo tarpininkas**) – trečiasis nešališkas fizinis asmuo, kuris dalyvauja sprendžiant kitų asmenų civilinį ginčą, siekdamas padėti jį išspręsti taikiai.

6. **Tarptautinis civilinis ginčas** – ginčas, kurio bent vienos iš šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje negu bet kurios kitos šio ginčo šalies valstybėje tą dieną, kurią:

1) ginčo šalys sudaro susitarimą dėl taikinamojo tarpininkavimo taikymo kilus ginčui;

2) teismas, kai tai numatyta teisės aktuose, nurodo taikyti taikinamąjį tarpininkavimą;

3) pagal teisės aktus atsiranda pareiga taikyti taikinamąjį tarpininkavimą;

4) teismas pasiūlo ginčo šalims bandyti ginčą spręsti taikinamojo tarpininkavimo būdu.

Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

7. Taikant šio įstatymo 7 ir 8 straipsnių nuostatas, tarptautiniu civiliniu ginču taip pat laikomas ginčas, kuriam išspręsti po tarp ginčo šalių įvykusio taikinamojo tarpininkavimo inicijuojamas teismo ar arbitražo procesas kitoje valstybėje negu ta, kurioje yra ginčo šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė šio straipsnio 6 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytą dieną.

Papildyta straipsnio dalimi:
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

3 straipsnis. Susitarimas dėl taikinamojo tarpininkavimo

1. Taikinamasis tarpininkavimas taikomas ginčo šalių rašytiniu susitarimu. Ginčo šalys dėl taikinamojo tarpininkavimo gali susitarti tiek kilus ginčui, tiek iš anksto, kai ginčo dar nėra.

2. Kai ginčo šalys susitaria ginčą spręsti taikinamojo tarpininkavimo būdu, jos turi prieš kreipdamosi į teismą arba arbitražą bandyti ginčą išspręsti šiuo būdu. Jeigu susitarime dėl taikinamojo tarpininkavimo nustatyti taikinamojo tarpininkavimo pabaigos terminai, ginčo šalis gali kreiptis į teismą arba arbitražą tik praėjus šiems terminams. Kai tokie terminai susitarime dėl taikinamojo tarpininkavimo nenustatyti, ginčo šalis gali kreiptis į teismą arba arbitražą praėjus vienam mėnesiui po to, kai raštu pasiūlė kitai ginčo šaliai išspręsti ginčą taikinamojo tarpininkavimo būdu. Ginčo šalis gali kreiptis į teismą, nesilaikydama šioje dalyje nustatytų terminų, jeigu taikinamasis tarpininkavimas pasibaigia pagal šio įstatymo 9 straipsnį.

3. Civilinę bylą nagrinėjantis teismas gali pasiūlyti ginčo šalims bandyti ginčą spręsti taikinamojo tarpininkavimo būdu. Jei ginčo šalys su tokiu pasiūlymu sutinka, teismas atideda bylos nagrinėjimą.

4 straipsnis. Taikinimo tarpininkų skyrimas, nešališkumas, profesionalumas ir atsakomybė

1. Taikinimo tarpininkas skiriamas ginčo šalių susitarimu ir taikinimo tarpininko sutikimu. Taikinimo tarpininko skyrimas ir jo sutikimas įforminami raštu, paprastai įtraukiant ir nuostatą dėl taikinimo tarpininko pareigos laikytis Europos mediatorių elgesio kodekso.

Straipsnio dalies pakeitimai:
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

2. Taikinimo tarpininkų skaičius nustatomas ginčo šalių susitarimu. Kai šio ginčo šalių susitarimo nėra, skiriamas vienas taikinimo tarpininkas.

3. Ginčo šalys gali susitarti, kad trečiasis asmuo arba taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratorius parinks taikinimo tarpininką arba rekomenduos jo kandidatūrą. Kai tai numatyta susitarime dėl taikinamojo tarpininkavimo arba kai ginčo šalys nesutaria dėl taikinimo tarpininko parinkimo, bendru ginčo šalių prašymu taikinimo tarpininką gali paskirti apylinkės teismas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta supaprastinto proceso tvarka. Taikinimo tarpininku asmuo skiriamas tik tuo atveju, kai yra jo rašytinis sutikimas.

4. Taikinimo tarpininkas ginčo šalių atžvilgiu turi veikti nešališkai. Taikinimo tarpininkas gali priimti pasiūlymą pradėti taikinamąjį tarpininkavimą arba tęsti pradėtą taikinamąjį tarpininkavimą tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie jam žinomas aplinkybes, kurios gali kelti abejonių dėl jo nešališkumo, ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų taikinamąjį tarpininkavimą.

5. Taikinimo tarpininkas privalo pateikti ginčo šalims informaciją apie savo išsilavinimą ir patirtį.

6. Taikinimo tarpininkas negali būti arbitru arba teisėju tame pačiame ginče, kuriame vykdė ar vykdo taikinamąjį tarpininkavimą, išskyrus atvejus, kai ginčo šalys raštu susitaria skirti taikinimo tarpininką arbitru ir šis tam neprieštarauja. Be to, taikinimo tarpininkas negali būti nė vienos ginčo šalies advokatu ar kitu atstovu tame pačiame ginče, kuriame vykdė ar vykdo taikinamąjį tarpininkavimą.

7. Taikinamasis tarpininkavimas gali būti teikiamas už atlygį ir be atlygio. Kai taikinamasis tarpininkavimas teikiamas už atlygį, ši procedūra pradedama tik po to, kai taikinimo tarpininkas raštu susitaria su ginčo šalimis dėl atlyginimo dydžio ir mokėjimo tvarkos.

5 straipsnis. Taikinamojo tarpininkavimo vykdymas

1. Ginčo šalys gali susitarti dėl taikinamojo tarpininkavimo pobūdžio ir tvarkos, nurodydamos pasirinktą taisyklių rinkinį arba bendru sutarimu nustatydamos atskiras taikinamojo tarpininkavimo taisykles. Taikinamojo tarpininkavimo metu ginčo šalių bendru sutarimu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

2. Jeigu ginčo šalys nesusitaria dėl taikinamojo tarpininkavimo pobūdžio ir tvarkos ar ginčo šalių susitarime nenustatyti konkretūs taikinimo tarpininko veiksmai, taikinimo tarpininkas konkrečius veiksmus turi atlikti tinkamai, atsižvelgdamas į ginčo aplinkybes, įskaitant galimą ginčo šalių jėgų disbalansą, ginčo šalių pageidavimus ir poreikį greitai išspręsti ginčą, ir vadovaudamasis teisės aktais.

3. Taikinimo tarpininkas gali surengti pasitarimą su viena iš ginčo šalių nedalyvaujant kitai ginčo šaliai.

4. Taikinamojo tarpininkavimo metu gali dalyvauti tik ginčo šalys, jų atstovai ir taikinimo tarpininkas. Ginčo šalių prašymu arba sutikimu taikinamojo tarpininkavimo metu gali dalyvauti ir kiti asmenys. Taikinimo tarpininkas, nustatęs, kad yra ir daugiau sprendžiamo ginčo šalių, pasiūlo šioje ginčų sprendimo procedūroje dalyvaujančioms ginčo šalims susitarti su kitomis ginčo šalimis dėl ginčo sprendimo taikinamojo tarpininkavimo būdu.

5. Bet kuri ginčo šalis gali pasitraukti iš taikinamojo tarpininkavimo, nenurodydama pasitraukimo priežasčių. Tai neužkerta kelio ginčo šalims pakartotinai susitarti dėl ginčo sprendimo taikinamojo tarpininkavimo būdu.

6. Taikinimo tarpininkas turi pranešti ginčo šalims ir nutraukti taikinamąjį tarpininkavimą, jeigu taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, taikinimo tarpininko manymu, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes ir taikinimo tarpininko kompetenciją, bus neįvykdomas ar neteisėtas arba jeigu taikinimo tarpininkas pripažįsta, kad mažai tikėtina, kad tęsiant taikinamąjį tarpininkavimą ginčas bus išspręstas taikiai.

6 straipsnis. Taikos sutartis

1. Taikinamojo tarpininkavimo metu sudaromoms taikos sutartims taikomi Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose nustatyti reikalavimai.

2. Taikinamojo tarpininkavimo metu ginčo šalių sudaryta taikos sutartis ginčo šalims turi įstatymo galią.

3. Kai ginčas, kuris sprendžiamas taikinamojo tarpininkavimo būdu, nėra tuo pačiu metu nagrinėjamas teisme, ginčo šalių bendru prašymu arba vienos iš ginčo šalių prašymu, kai yra gautas kitos ginčo šalies rašytinis sutikimas, taikos sutartis gali būti pateikta teismui tvirtinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta supaprastinto proceso tvarka. Prašymas dėl taikos sutarties patvirtinimo paduodamas ginčo šalių pasirinkimu vienos iš ginčo šalies gyvenamosios vietos arba buveinės apylinkės teismui. Įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis ginčo šalims įgyja galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir gali būti vykdoma priverstinai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

7 straipsnis. Konfidencialumas

1. Jeigu ginčo šalys nesusitarė kitaip, ginčo šalys, taikinimo tarpininkai ir taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratoriai turi laikyti paslaptyje visą taikinamojo tarpininkavimo ir su juo susijusią informaciją, išskyrus informaciją, kurios reikia siekiant patvirtinti ar įvykdyti taikinamojo tarpininkavimo metu sudarytą taikos sutartį, ir informaciją, kurios neatskleidimas prieštarautų viešajam interesui (ypač kai reikia užtikrinti vaiko interesus arba užkirsti kelią žalos fizinio asmens sveikatai ar gyvybei atsiradimui). Ši nuostata taip pat taikoma teismo, arbitražo ir kitoms ginčų sprendimo procedūroms, tiek susijusioms su ginču, kuris buvo sprendžiamas taikinamojo tarpininkavimo būdu, tiek nesusijusioms.

2. Taikinimo tarpininkas negali vienos ginčo šalies jam patikėtos konfidencialios informacijos atskleisti kitai ginčo šaliai, jeigu nėra informaciją patikėjusios ginčo šalies leidimo.

3. Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų pareigų neatlikimą ar netinkamą atlikimą taikinimo tarpininkai ir taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratoriai atsako įstatymų nustatyta tvarka.

8 straipsnis. Ieškinio senaties terminų sustabdymas

1. Pradėjus taikinamąjį tarpininkavimą, ieškinio senaties terminai sustabdomi.

2. Taikinamojo tarpininkavimo pradžios momentu ieškinio senaties terminų sustabdymo tikslais pripažįstama diena, kurią viena ginčo šalis tiesiogiai arba per kitą asmenį (atstovą, taikinimo tarpininką, taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratorių ar kitą įgaliotą asmenį) išsiunčia rašytinį pasiūlymą kitai ginčo šaliai dėl ginčo sprendimo taikinamojo tarpininkavimo būdu.

3. Taikinamajam tarpininkavimui pasibaigus be taikos sutarties, ieškinio senaties terminas tęsiasi. Šiuo atveju likusi termino dalis prailginama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.129 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

9 straipsnis. Taikinamojo tarpininkavimo pabaiga

Taikinamojo tarpininkavimo pabaigos momentu laikoma:

1) ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl nesutikimo spręsti ginčą taikinamojo tarpininkavimo būdu išsiuntimo kitai ginčo šaliai diena. Jeigu ginčo šalys nebuvo sudariusios susitarimo dėl taikinamojo tarpininkavimo ir viena ginčo šalis pateikė kitai ginčo šaliai šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nurodytą pasiūlymą, laikoma, kad taikinamasis tarpininkavimas yra baigtas anksčiausiu iš šių momentų: pasiūlymą gavusios ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl nesutikimo spręsti ginčą taikinamojo tarpininkavimo būdu išsiuntimo kitai ginčo šaliai dieną arba praėjus vienam mėnesiui nuo to pasiūlymo išsiuntimo dienos, jeigu kita ginčo šalis per šį terminą raštu nepareiškė sutikimo ginčą spręsti taikinamojo tarpininkavimo būdu;

2) taikinimo tarpininko rašytinio pareiškimo dėl taikinamojo tarpininkavimo pabaigos pateikimo visoms ginčo šalims diena;

3) ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl pasitraukimo iš taikinamojo tarpininkavimo pateikimo taikinimo tarpininkui ir kitai ginčo šaliai diena;

4) visų ginčo šalių rašytinio pareiškimo dėl taikinamojo tarpininkavimo pabaigos pateikimo taikinimo tarpininkui diena;

5) ginčo šalių taikos sutarties sudarymo diena.

10 straipsnis. Valstybės teikiamos taikinamojo tarpininkavimo paslaugos. Taikinamojo tarpininkavimo plėtros skatinimas

1. Teisėjų tarybos nustatytais atvejais ir tvarka bendrosios kompetencijos teismuose vykdomas teisminis taikinamasis tarpininkavimas.

2. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka gali būti teikiamos valstybės užtikrinamos neteisminio taikinamojo tarpininkavimo paslaugos.

3. Siekiant skatinti taikinamojo tarpininkavimo plėtrą ir užtikrinti jo kokybę, sudaromas priemonių planas, kurį tvirtina Teisingumo ministerija.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

11 straipsnis. Baigiamosios nuostatos

Šis įstatymas taikomas tik po jo įsigaliojimo sudarytiems susitarimams dėl taikinamojo tarpininkavimo ir pradėtoms taikinamojo tarpininkavimo procedūroms.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
civilinių ginčų taikinamojo
tarpininkavimo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (OL 2008 L 136, p. 3).

Papildyta priedu:
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XI-1400, 2011-05-24, Žin., 2011, Nr. 65-3048 (2011-05-28), i. k. 1111010ISTA0XI-1400
Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo 1, 2, 4, 5, 6, 8, 10, 11 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymas

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. XII-2085, 2015-11-26, paskelbta TAR 2015-12-03, i. k. 2015-19288
Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 1 straipsnio pakeitimo įstatymas